

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4829/23
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из Београда, Крунска 54, против тужене “Eurobank Direktna a.d. Beograd” са седиштем у Београду, Вука Караџића 10, чији је пуномоћник Светлана Анђелковић Милошевић, адвокат из Београда, Косовска 34, ради утврђења ништавости менице, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.3.2023. године, у седници већа одржаној дана 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.3.2023. године у првом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.3.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац АА из ... да туженој “Eurobank Direktna a.d. Beograd” са седиштем у Београду накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 372.750,00 динара, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.3.2023. године, првим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство меница серије ... издата од стране тужиоца. Другим ставом изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 447.300,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужилац је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20). Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Тужена је доставила одговор на изјављену жалбу тужиоца.

Испитујући правилност побијане пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а жалбом тужиоца се не указује ни на једну другу битну повреду одредаба парничног поступка која би била од утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде у потврђујућем делу.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац – јемац и тужена банка закључили су дана 24.3.2011. године уговор о јемству, којим је у члану 1 констатовано да је банка одобрила дужнику ББ ПР СЗТР и ... ауто кредит број ... од 24.3.2011. године, у износу од 59.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу банке на дан пуштања средстава у течај, на рок од 180 месеци, рачунајући од дана пуштања кредита у течај, рачунајући и грејс период од 12 месеци, по номиналној каматној стопи од 12,50% за првих 12 месеци, а од 15,84% за други период у трајању од 168 месеци. Закљученим уговором о јемству тужилац је преузео самосталну и неопозиву обавезу да без приговора као јемац платац буде одговоран према банци за обавезу дужника из члана 1 овог уговора односно обавезао се да ће у року одређеном у писменом позиву банке испунити обавезу дужника у целости из уговора о кредиту са банком. Као средство обезбеђења испуњења обавезе тужилац – јемац платац према члану 4 уговора предао је туженој банци потребан број бланко сопствених меница са клаузулом “без протеста”, те је стављањем потписа на тај уговор неопозиво овластио банку да их може попунити и у исте унети битне меничне састојке у складу са законом и условима предвиђеним тим уговором, а у вредности укупног потраживања банке према дужнику из уговора о кредиту наведеног у члану 1 уговора о јемству, укључујући и камате и трошкове. Тужилац је туженој банци предао меницу серије ... која је дана 3.4.2014. године попуњена на износ од 12.675.073,73 динара. Тужена банка је као изврши поверилац поднела предлог за извршење против тужиоца као извршног дужника ради наплате потраживања по предметној меници у износу од 12.957.073,73 динара са законском затезном каматом почев од 4.4.2014. године до исплате, те је Основни суд у Крагујевцу донео решење о извршењу Ив 551/14 дана 13.6.2014. године, а то решење је по приговору тужиоца стављено ван снаге решењем Ив 551/14 од 8.10.2014. године и одређено је да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога. Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 16/16 од 11.7.2017. године обавезан је тужилац да туженој банци на име дуга исплати износ од 2.563,607,68 динара са законском затезном каматом од 24.4.2014. године, па до исплате и одржано је на снази решење о извршењу Ив 551/14 од 8.10.2014. године, а та пресуда је укинута решењем Апелационог суда у Крагијевцу Гж 3887/17 од 2.10.2018. године. Решењем П 90/20 од 23.2.2021. године, укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив 551/14 дана 13.6.2014.

године и утврђено је да је тужба тужиоца – банке повучена. Из образложења произлази да је тужилац повукао тужбу из разлога што је доношењем пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 616/20 од 10.12.2020. године испуњен тужбени захтев тужиоца који је био у вези са идентичним уговором о кредиту, те је на основу те пресуде дана 17.2.2021. године извршено пребијање са меничним јемцем ББ. Тужена банка је као извршни поверилац поднела предлог за извршење против ББ – извршног дужника ради наплате потраживања по меници серијски број ... од 24.3.2011. године у износу од 12.957.073,73 динара са законском затезном каматом почев од 3.4.2014. године до исплате, те је Основни суд у Крагијевцу донео решење о извршењу Ив 542/14 дана 11.6.2014. године које је по приговору стављено ван снаге решењем Ив 542/14 од 17.11.2014. године и одрђено да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога. Пресудом Вишег суда у Крагијевцу П 57/16 од 22.10.2019. године укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагијевцу Ив 542/14 од 11.6.2014. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена ББ да тужиоцу на име дуга исплати износ од 2.805.941,06 динара са законском затезном каматом почев од 25.4.2014. године до исплате, те је обавезана тужена да накнади трошкове поступка у износу од 1.364.050,00 динара. Пресудом Апелационог суда у Крагијевцу Гж 616/20 од 10.12.2020. године укинута је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 57/16 од 22.10.2019. године, укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагијевцу Ив 542/14 од 11.6.2014. године, те је усвојен тужбени захтев тужиоца “Eurobank Direktna a.d. Beograd” и обавезана тужена ББ да на име дуга исплати износ од 265.112,52 динара са каматом од 16.11.2020. године, док је тужбени захтев у преосталом делу преко досуђеног до потраживаног износа од 12.957.073,73 динара са припадајућом каматом од 25.4.2014. године одбијен као неоснован. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 925.000,00 динара. У извршном поступку И 7407/12 Основног суда у Крагијевцу дана 15.10.2012. године донето је решење о извршењу којим је одређено извршење према извршном дужнику ВВ на основу заложне изјаве ради намирења потраживања извршног повериоца “Eurobank Direktna a.d. Beograd” по уговору о кредиту број ... од 24.3.2011. године и то у износу од 57.591,05 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан отплате са каматом по номиналној стопи од 12,58% за први период од 12 месеци и 15,84% за други период у трајању од 168 месеци. У поступку је одређена продаја непокретности – породичне стамбене зграде у Улици ... број ..., власништво извршног дужника, те је закључком И 7407/12 од 28.2.2014. године одређена предаја наведене непокретности у својину купца ... по цени од 7.179.803,37 динара. Решењем од 16.4.2014. године наложено је рачунводству суда да новац из депозита уплаћен од стране купца у износу од 984.474,00 динара дана 24.12.2013. године и износ од 6.195,329,37 динара дана 31.12.2014. године уплати на рачун извршног повериоца “Eurobank Direktna a.d. Beograd”. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 8984/14 од 30.3.2015. године утврђено је да су одредбе уговора о кредиту број ... од 24.3.2011. године закљученог између “Eurobank Direktna a.d. Beograd” - даваоца кредита и ББ, предузетника регистрованог као ББ ... - корисник кредита у члану 4 тачка 2 у којима је наведено “банка има право да без писмене сагласности дужника и без обавезе закључења посебног анекса уговора о кредиту изврши измене уговорене номиналне каматне стопе која се састоји од основне каматне стопе и марже узимајући у обзир следеће елементе: а) основна каматна стопа се може мењати из следећих разлога – промене референтне каматне стопе на домаћем и међународном новчаном тржишту, као што су еурибор, либор, бели бор, измене стопе обавезних

резерви НБС, промене услова и цене за задуживања на домаћем и међународним тржиштима, промене стопе инфлације, промене кредитног рејтинга земље, промене у регулативи које утичу на тропсове кредитирања, буџета банке и маржа се може мењати из следећих разлога – промена инструмента обезбеђе, промена кредитне способности дужника, промена постојаће регулативе и измена исте која утиче на трошкове кредитирања, промене валуте кредита, промена ризика производа који се одобрава, промена бонитета дужника уколико се измене услови под којима је дужнику одборен кредит, номилна каматна стопа односно оба њена елемента – основна каматна стопа и маржа могу се мењати једном месечно”, у члану 5 тачка 1 у којима је наведено да “у случају доцње банка примењује затезну каматну стопу која на дан потписивања овог уговора износи 36,5% на годишњем нивоу, као и члану 5 тачка 2.2, су ништаве. Тужилац је предао туженој банци потписану сопствену бланко меницу коју је банка потом попунила. Банка је 2012. године раскинула уговор о кредиту.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са члановима 16, 22, 24, 27, 47, 48, 107, 108 и 110 Закона о меници и у складу са одредбом члана 256 став 1 Закона о облигационим односима оценио да је тужилац издао предметну меницу туженој банци ради обезбеђења потраживања банке према кориснику кредита из уговора о кредиту број ... од 24.3.2011. године, те да је тужена банка накнадно попунила износ менице односно одређену суму новца, а да је предметна меница у свему сачињена у складу са меродавним законским прописима и закљученим уговором о јемству, те да према цитираним законским прописима произлази да је један од обавезних састојака менице и безусловно обећање да ће се одређена свота новца платити у означеном року доспелости, да је главна обавеза издаваоца која може произићи из менице обавеза плаћања уписане меничне своте у наведеном року. Исто тако, не постоји обавеза издаваоца менице да попуни све битне меничне елементе у моменту издавања менице, већ све елементе осим потписа издаваоца може да попуни и поверилац уношењем битних елемента у складу са правним послом који је био основ за издавање менице, тако да је тужена банка попунила недостајеће елементе менице и захтевала исплату меничне своте од тужиоца – издаваоца менице. С обзиром да тужилац – дужник није исплатио тражени износ, банка је покренула изврши поступак пред Основним судом у Крагујевцу који поступак је окончан након преласка у парницу повлачењем тужбе из разлога што је испуњен тужбени захтев који је био у вези са предметним уговором о кредиту те је извршено пребијање са меничним јемцем ББ. Првостепени суд је имао у виду и да је правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 8984/14 од 30.3.2015. године, утврђено да су ништаве одредбе члана 4 тачка 2 и члана 5 тачка 1 и тачка 2.2 предменог уговора о кредиту које се односе на начин обрачуна и висину затезне камате али је оценио да исто није од утицаја на одлуку у овој правној ствари будући да ништавост појединих одредба уговора о кредиту које се односе на обрачун камате не утиче на ништавост менице издате од стране тужиоца – јемца. Оценио је да је меница у складу са цитираним законским одредбама прописаним чланом 107 Закона о меници ништава уколико не садржи све што је прописано (означење да је меница, унета у сам слог исправе на језику на коме је она састављена, безусловно обећање да ће се одређена свота новца платити, означење доспелости, место где се плаћање треба извршити у име онога коме се или по чијој се наредби мора платити, означење дана и места где је сопствена меница издата, потпис онога који меницу издаје), а при томе се као разлог ништавости менице не наводи да је менични поверилац унео другачији износ од износа

који је био договорен правним послом. Првостепени суд је оценио да тврдње тужиоца да је у меници унет неистинит износ иако је део дуга већ био наплаћен кроз продају куће односно да је унет износ који је погрешно обрачунао на основу одредби уговора о кредиту које су утврђене ништавим нису од утицаја будући да уношење у менично писмо износа који није претходно уговорен или који је непуноважно уговорен повлачи исту правну последицу, као да је у менично писмо унет износ противно постојећем споразуму, што даље значи да менични дужник наведену чињеницу може приговором оспоравати у поступку наплате менице. Тачност уписаног износа меничне своте била она виша или нижа од стварног дуга није разлог за ништавост менице у смислу одредбе члана 108 у вези са чланом 1 тачка 2 Закона о меници, будући да одредба члана 1 тачка 2 прописује да трасирана меница садржи безуслован упут да се плати одређена свота новца, не и да уписана свота нужно мора бити тачна, нити тачност односно нетачност уписане меничне своте представља валидан доказ за тврдњу да је меница ништава. Првостепени суд је оценио да тачност уписане меничне своте утиче само на висину максималне меничне обавезе преко које менични дужник не може да одговара, а меничним приговором изјављеним у смислу члана 16 Закона о меници дужник може да доказује да је обавеза ниже од уписане, што даље не утиче на ништавост саме менице издате у складу са важећим прописима. Првостепени суд је оценио да је неоснован навод тужене да тужилац нема правни интерес за утврђење ништавости предметне менице с обзиром на то да је тужба у односу на њега повучена, а у односу на његову супругу је поступак окончан, јер интерес тужиоца – јемца који је издао предметну меницу постоји самом чињеницом да иста егзистира у правном промету.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано је жалбено указивање да је тужилац предао туженој банци бланко сопствену меницу серије ... и да је тужена исту попунила уношењем износа од 12.957.073,73 динара, а да су правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 8984/14 од 30.3.2015. године утврђене ништаве одредбе уговора о кредиту број ... од 24.3.2011. године у члану 4 тачка 2 уговора којим је било предвиђена могућност да тужена неосновано мења висину уговорене каматне стопе по основу неодређивих елемената као и одредбе члана 5 тачка 1 уговора којим је наведено да у случају доцње банка примењује затезну каматну стопу која на дан потписивања уговора износи 36,5% на годишњем нивоу, као и одредба члана 5 тачка 2.2. уговора којом је одређено да је затезна каматна стопа променљива, те да је тужена може мењати једном месечно из таксативно наведених разлога, које садрже и неодређиве елементе који су сви наведени на паушалан и неодређен начин, те да је у оквиру наведеног износа у предметној меници улкакулисан износ на име затезне камате која је од стране тужене обрачуната сходно наведеним одредбама уговора које су правноснажно утврђене ништавим.

Одредбом члана 107 Закона о меници утврђени су битни елементи сопствене менице – означавање да је меница, унета у сам слог исправе на језику на коме је она састављена, обећање да ће се одређена свота новца платити, означавање доспелости, место где се плаћање треба извршити, име онога коме се или по чијој се наредби мора платити, означавање дана и места где је сопствена меница издата, потпис онога који

меницу издаје (издавалац). У Закону о меници се као разлог ништавости менице не наводи да је поверилац унео другачији износ од износа који је био договорен правним послом, па је правилно првостепени суд закључио да сама чињеница да је утврђена ништавост појединих одредби уговора о кредиту за који је издата спорна меница не повлачи са собом ништавост саме менице у складу са чланом 108 у вези са чланом 1 тачка 2 Закона о меници. Тачност уписане меничне своте утиче само на висину максималне меничне обавезе, преко које менични дужник не може да одговара, а меничним приговорима изјављеним у смислу члана 16 Закона о меници, дужник може да доказује да је обавеза нижа од уписане.

Неосновано се жалбом указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање пошто је првостепени суд одбио предлог тужиоца за извођење доказа економско – финансијским вештачењем на околност утврђења висине потраживања које је нетачно унето у меницу.

Супротно жалбеним наводима суд у складу са чланом 228 став 2 Закона о парничном поступку одлучује које ће доказе извести ради утврђења битних чињеница.

Одредбом члана 8 Закона о парничном поступку прописано је да суд, по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа, одлучује суд на основу сопственог уверења, па је правилном оценом доказа првостепени суд утврдио све одлучне чињенице од значаја за доношења правилне и на закону засноване одлуке, а доказе које није сматрао важним за одлуку правилно је првостепени суд одбио у складу са одредбом члана 315 став 2 Закона о парничном поступку и на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања правилно закључио да предметна меница није ништава.

Приликом доношења одлуке Апелационог суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не обрађује, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, сходно члану 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка решењем садржаним у другом ставу изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 153 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да је странка која у целини изгуби парницу дужна да противној странци накнади трошкове. Ставом 2 истог члана прописано је да ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били

потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Туженој заступаној од стране пуномоћника из реда адвоката сходно члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, према успеху у спору припадају трошкови првостепеног поступка за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 37.500,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 39.000,00 динара, за приступ на седам неодржаних рочиште по 20.250,00 динара, укупно 372.750,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време првостепеног пресуђења.

Странка коју је у успешно окончаној парници заступао адвокат обвезник пореза на додату вредност има право на накнаду трошкова на име ПДВ на адвокатску услугу, али као доказ потребно је да приложи рачун о извршеним адвокатским услугама. Како тужена није доставила рачун о плаћању ПДВ сходно одредби члана 42 став 4 Закона о порезу на додату вредност, то истој не припада увећање трошкова на име ПДВ.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Како тужилац успео са жалбом у незнатном делу, то је сходно члану 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку као неоснован одбијен његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић